

OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS IV

Luonnosvaiheen osallistuminen

25.1.2024

YLEISKAAVA 2060

Espoon kaupunki
Kaupunkisuunnittelukeskus
PL 43
02070 ESPOON KAUPUNKI

Tekijät:
Laura Malm-Grönroos, tutkija
Anne Pitkänen, yleiskaavateknikko
Tuuli Aaltio, osallisuus- ja vuorovaikutusasiantuntija
Susanna Nurmi, projektikoordinaattori
Mervi Romppanen, projektikoordinaattori
Päivi Reis, viestintäasiantuntija

Taitto:
Laura Malm-Grönroos

Esipuhe

Espoon yleiskaava 2060 tavoitteet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 13.3.2023. Kaavaluonnoksen valmistelun yhteydessä on laadittu erillisselvityksiä useista teemoista, kuten elinkeinoista, kaupasta ja luontoarvoista. Kaikkien tehtyjen selvitysten, analyysien sekä vaikutusten arvioinnin tarkoitus on tukea ja havainnollistaa kaavan ratkaisua. Tieto on tarkoitettu kaikille osallisille, päätöksentekijöille ja suunnittelijoille.

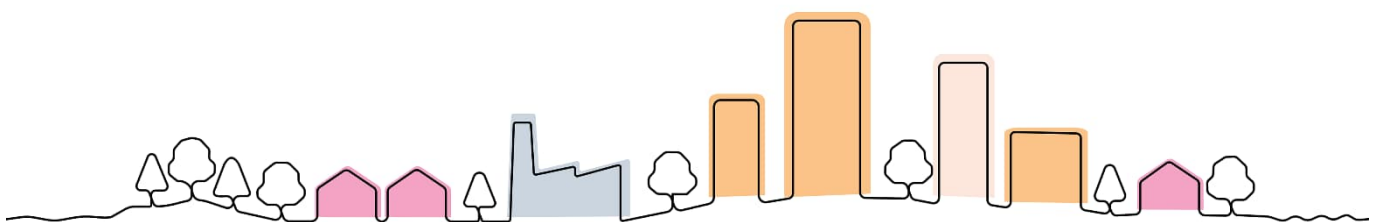
Asukkailla ja muilla osallisilla on tärkeää tietoa asuinympäristöstään ja muusta arjen ympäristöstään. Tietoa eri alueista ja näkemyksiä tulevaisuuden toivottuihin kehityssuuntiin on kartoitettu yleiskaavaluonnoksen valmistelun aikana monella eri tavalla. Yleiskaavaluonnoksen suunnitteluvaiheen osallistumismahdollisuudet jatkoivat yleiskaavan tavoitevaiheessa aloitettuja monipuolisia osallistumismahdollisuuksia. Tähän selvitykseen on koottu tietoa siitä miten viestintä- ja vuorovaikutus on toteutettu yleiskaavaluonnoksen valmistelun aikana, sekä yhteenvedot toteutetuista vuorovaikutustilaisuuksista.

Toivon teille kiinnostavia lukuhetkiä tämän selvityksen parissa!

Essi Leino

yleiskaavapäällikkö

Sisällysluettelo

1. Aukasyhteistyö ja viestintä osana yleiskaavavalmistelu.....	1
1.1. Monipuolisesti asukasyhteistyötä	1
1.2. Viestintä yleiskaavan valmistelun aikana	1
2. Aukasyhteistyö luonnoksen valmistelun aikana.....	3
2.1. Asukasinfo tavoitteista	3
2.2. Yhteistyö asukasyhdistysten kanssa.....	7
2.3. Alueelliset asukastilaisuudet	9
2.4. Nuorten osallistuminen.....	12

1. Asukasyhteistyö ja viestintä osana yleiskaavavalmistelua

1.1. Monipuolisesti asukasyhteistyötä

Yleiskaavan valmistelu koostuu monien eri näkökulmien ja tavoitteiden huomioimisesta sekä yhteensovittamisesta. Yhtenä tärkeänä näkökulmana ovat alueiden asukkaiden ajatukset kotiseutunsa nykytilasta ja toivotuista tulevaisuuden näkemyksistä. Yleiskaavan valmisteluun liittyy asukastiedon kokoaminen ja keskustelu asukkaiden kanssa. Yleiskaavan osallisuus- ja vuorovaikutussuunnitelmaan on kirjattu eri tapoja, joilla vuoropuhelua alueen asukkaiden kanssa käydään.

Yleiskaavan 2060 luonnoksen suunnittelun aikana on vuorovaikutettu asukkaiden kanssa monella eri tavalla, niin suorina kohtaamisina erilaisissa asukastilaisuuksissa työpajoissa kuin etänä järjestettyinä tilaisuuksina. Etänä toteutetut tilaisuudet ovat mahdollistaneet videotallenteen tekemisen ja sen jakamisen tilaisuuden jälkeen. Eri vuorovaikutusmahdollisuuksista on tiedotettu eri viestintäkanavien kautta. Toteutuneista tilaisuuksista on laadittu uutiset, jotka on julkaistu Espoon nettisivuilla.

Kaupunkisuunnittelukeskus on järjestänyt yleiskaavaluonnoksen suunnittelun aikana neljä alueellista tilaisuutta, joissa on esitelty alueen aktiivisia maankäytön hankkeita. Yleiskaavoitus on ollut mukana omalla keskustelupisteellä tapaamassa alueen asukkaita. Tilaisuudet on järjestetty Espoonlahdessa, Tapiolassa, Leppävaarassa ja Espoon keskuksessa.

Nuorten osallisuuteen on panostettu keräämällä nuorten toiveita kaupunkiympäristöstä eri puolilla Espoota. Popup-kyselyitä on pidetty nuorisotaloilla ja kirjastojen nuortenosastoilla. Vastausaineistoa on myös täydennetty Espoon nuorisotoimen sosiaalisen median kanavissa.

Yleiskaavaluonnoksen valmistelun aikana on käyty myös vuoropuhelua asukasyhdistysten kanssa. Asukasyhdistyksille on järjestetty niin etätilaisuus kuin työpaja. Asukasyhdistyksiä on kannustettu muodostamaan yhteistä näkemystä suuralueensa tulevaisuudesta.

1.2. Viestintä yleiskaavan valmistelun aikana

Ensisijainen viestintäkanava osallistumismahdollisuuksista ja suunnittelun etenemisestä viestimiseen niin asukkaille kuin muille osallisille on Espoon kaupungin verkkosivut espoo.fi. Kaupunkisuunnittelun pääsivulta löytyvät aina sekä tulossa olevien tilaisuuksien Events-tapahtumailmoitukset että tuoreimmat uutiset, jotka molemmat löytyvät myös espoo.fi:n etusivun uutisista ja tapahtumista.

Laajemman tavoitettavuuden saavuttamiseksi on tärkeä viestiä myös sosiaalisessa mediassa. Tapahtumista tehdään tapahtumailmoitus kaupungin Facebook-tilille. Lisäksi Facebook-tilillä jaetaan Events-tapahtumailmoitusta. Näitä tapahtumailmoituksia jaetaan viikoittain aktiivisen markkinointikauden (noin kuukausi ennen tilaisuutta) aikana myös useissa eri alueiden Facebook-ryhmissä, kaupungin tilillä pikaviestipalvelu X:ssä ja Instagramissa. Näissä kanavissa julkaistaan myös tilaisuuksista tehdyt uutiset.

Tietoa asukastilaisuuksista ja uutisia voi saada suoraan omaan sähköpostiin tilaamalla kaupunkiympäristön Vaikuta nyt -uutiskirjeen. Uutiskirje ilmestyy kahden viikon välein. Vuonna 2023 se ilmestyi 24 kertaa ja tilaajamäärä oli vuoden 2023 lopussa jo 1 346. Kaikki yleiskaavan asukastilaisuudet ovat olleet mukana uutiskirjeissä tyypillisesti ainakin kaksi kertaa. Samoin tilaisuuksien jälkiuutisista on kerrottu uutiskirjeessä. Osallistuva Espoo -uutiskirjeessä yleiskaavasta kerrottiin vuonna 2023 neljässä eri uutiskirjeessä.

Lisäksi Länsiväylän kotiin jaettavassa lehdessä on julkaistu tapahtumailmoitus 18.4.2023 järjestetystä etätilaisuudesta ja jokaisesta vuonna 2023 järjestetystä alueellisesta asukastilaisuudesta, joista kaikissa oli myös yleiskaavan piste.

Espoo.fi-sivustolla julkaistiin 11.1.2023 verkkotiedote 'Asukkaat on otettu mukaan Espoon yleiskaavan tavoitteiden valmisteluun alusta asti'. Kaupunginhallituksen hyväksyttyä 13.3.2023 tavoitteet yleiskaavalle julkaistiin 14.3.2023 mediatiedote 'Espoon yleiskaavalle on hyväksytty tavoitteet'.

Vuoden 2023 aikana toteutettiin kaksi kerran viikossa ilmestyvää somesarjaa, joista ensimmäinen ilmestyi huhti-toukokuussa ja toinen marras-joulukuussa. Ensimmäinen 5-osainen somesarja ajoittui espoolaisiin koteihin jaettavan Espoo-lehden ilmestymisajankohtaan huhtikuun alussa, jolloin Espoo-lehdessä oli juttu yleiskaavan tavoitteista, jotka olivat myös somesarjan aiheina osallistumisen lisäksi. Toinen somesarja oli 4-osainen ja käsitteli yleiskaavan isoja teemoja: kasvupaine, liikenne, hyvä asuinympäristö ja luonnon huomioiminen.

Asukasyhdistyksille tuotettiin toukokuussa 2023 juttu yleiskaavasta ja sen tavoitteista yhdistysten omaan käyttöön. Espoo-lehden elokuun numerossa oli juttu 'Tarpeiden ja toiveiden asukasillat', jossa kerrottiin alueellisten asukasiltojen konseptista, jossa myös yleiskaava on mukana omalla pisteellään. Elokuun lopussa ilmestyneessä Kauppakamarilehdessä 3/2023 yleiskaavapäällikkö avasi yritysnaökulmaa yleiskaavasta.

Espoon kaupungin henkilöstölle kotiin 1.3.2023 jaetussa henkilöstölehti Espressissä yleiskaavasuunnittelija kertoi työstään. Kaupungin intranetissa 5.5.2023 julkaistussa jutussa arkkitehti ja erikoissuunnittelija kertoivat työstään yleiskaavan parissa.

2. Asukasyhteistyö luonnoksen valmistelun aikana

2.1. Asukasinfo tavoitteista

Kaupunkisuunnittelukeskus järjesti 18.4.2023 etätilaisuuden Espoon yleiskaavan 2060 valmistelusta. Tilaisuuden pääaiheena oli kaupunginhallituksen hyväksymät tavoitteet yleiskaavalle. Samalla kerrottiin, missä vaiheessa yleiskaavan suunnittelua nyt ollaan ja mitä tapahtuu suunnittelussa seuraavaksi.

Osallistujat kirjoittivat etätilaisuudessa chat-palstalle kysymyksiä, joihin yleiskaavan suunnittelupäälliköt vastasivat tilaisuudessa. Asukkailla oli mahdollisuus vastata tilaisuuden aikana myös Mentimeter-kyselyyn yleiskaavan tavoitteista. Sekä chatin kysymykset että Mentin vastaukset on talletettu ja ne otetaan suunnitteluun mukaan taustatiedoiksi.

Tilaisuuden aikana käytiin hyvää ja monipuolista keskustelua yleiskaavatyöhön liittyvistä näkökulmista. Asukkaita kiinnostivat eniten kaupungin kasvuun ja tiivistymiseen sekä viheralueisiin ja joukkoliikenteeseen liittyvät näkökulmat. Tilaisuuteen osallistui 106 asukasta.

2.1.1. Asukkaiden palaute

Yleiskaavan tarkkuus ja suhde muihin kaavoihin pohdituttivat

Yleiskaava on yleispiirteinen maankäytön ja liikenteen suunnitelma, jossa ennakoidaan kaupungin kehitystä tulevina vuosikymmeninä. Espoon yleiskaava tähtää vuoteen 2060. Asukkaat halusivat tilaisuuden aikana kysyä, kuinka tarkkoja aluevarauksia yleiskaavalla voidaan tehdä ja miten Espoon yleiskaava nivoutuu muihin pääkaupunkiseudun yleiskaavoihin.

Yleiskaavatyössä tehdään yhteistyötä esimerkiksi Helsingin, Vantaan ja Kirkkonummen kanssa sekä yhteisen suunnittelutyön merkeissä että viranomaisneuvotteluissa. Espoon yleiskaava 2060 ottaa huomioon aikaisemmat Espoossa tehdyt yleiskaavat.

Kestävä kasvu ja kaupunkiluonnon turvaaminen kiinnostivat asukkaita eniten

Asukkaat olivat kiinnostuneita esimerkiksi siitä, millainen kaavoitus on kestävä. Yleiskaava on laaja suunnitelma ja siinä kestävyttä katsotaan monesta eri näkökulmasta. Huomioon on otettava esimerkiksi ekologinen, taloudellinen ja sosiaalinen kestävyys. Yleiskaavassa halutaan yhdistää kaikki eri kestävyden ulottuvuudet ja tekemään ratkaisuja esimerkiksi erilaisten vaikutusarviointien avulla.

Viheralueiden ja luonnon turvaaminen nousi asukkaiden kysymyksissä esille. Tilaisuudessa pohdittiin muun muassa, kuinka laajasti viheralueita turvataan ja säilyykö keskuspuisto yhtenäisenä. Yleiskaavalla voidaan osoittaa yleispiirteisesti laajoja viheralueita sekä viheralueiden runkoverkostoja. Runkoverkostoilla tarkoitetaan keskeisiä viheralueita ja reittejä, jotka yhdistävät luontoalueita toisiinsa. Yksittäiset, pienemmät puistot ohjataan puolestaan asemakaavoituksella.

Yleiskaavan tavoitteissa on tunnistettu, että luonto ja lähivirkistysalueet ovat espoolaisille tärkeitä. Keskuspuiston alue on määritelty tavoitteissa laajennettavaksi.

Joukkoliikenne ja väestönkasvu herättivät keskustelua

Muutama osallistuja pohti joukkoliikenteen tulevaisuutta Espoossa. Yleiskaavassa varataan tilaa erilaisille joukkoliikennetavoitteille ja on syytä olettaa, että tulevaisuudessakin tarvitaan vahvoja runkolinjoja, joiden turvin Espoossa liikutaan. Runkolinjoilla tarkoitetaan tihein vuorovälein ja vähillä pysähdyksillä kulkevaa raide- ja bussiliikennettä, joka kuljettaa massoittain ihmisiä.

Asukkaita kiinnosti, onko väestönkasvun kehitykselle tavoitteita tai mihin sitä ohjataan. Yleiskaavan avulla voidaan varautua Espoon kasvavaan väkilukuun ja ohjaamaan uutta rakentamista, asumista, työpaikkoja ja liikennettä mahdollisimman sopiville alueille. Ilman yleiskaavan ohjaavuutta kasvu voi

ohjautua suunnittelemattomasti. Yleiskaavan luonnosvaiheessa pohditaan, minne väestönkasvua ohjataan. Siihen vaikuttavat monet tekijät, kuten millainen liikennejärjestelmä maankäytön tukena on saatavilla.

Tilaisuudessa nostettiin esille myös tarve ottaa ikääntyvän väestön tarpeet huomioon yleiskaavassa. Väestön ikääntyminen huomioidaan muun muassa sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa.

Asukkaat toivovat elinvoimaisia, viihtyisiä ja sosiaalisesti kestäviä asuinalueita

Tilaisuudessa pohdittiin, miten asuinalueiden sosiaalista eriytymistä voisi estää. Yleiskaavan avulla on mahdollista varmistaa asuinalueiden rakenteellinen toimivuus sekä sujuvat joukkoliikenneyhteydet jokaiseen kaupunginosaan. Näiden avulla on osittain mahdollista torjua sosiaalista eriytymistä.

Asukkaat kysyivät myös, millaiseen työpaikkaomavaraisuuteen Espoossa pyritään ja miten siihen voidaan vaikuttaa yleiskaavalla. Tällä hetkellä työpaikkaomavaraisuus painottuu Espoon itäosiin. Näin tulee varmasti olemaan jatkossakin, mutta yleiskaavalla halutaan kasvattaa elinkeinotoimintaa ja työpaikkojen määrää kaikilla suuralueilla.

Myös oman asuinalueen rakennusten ulkonäkö mietitytti asukkaita ja tilaisuudessa kysyttiin, voiko yleiskaavalla vaikuttaa rakennusten ulkonäköön. Rakennuksiin ja rakentamiseen ei voida vaikuttaa yleiskaavalla suoraan. Yleiskaavan tavoitteisiin on kuitenkin kirjattu, että olemassa oleva kaupunkirakenne on otettava rakentamisessa huomioon ja uutta rakentamista sovellettava vanhaan.

2.1.2. Kysely tavoitteista

Tilaisuuden aikana asukkailla oli mahdollista tutustua yleiskaavan 2060 tavoitteisiin ja äänestää mitkä tavoitteista ovat heille tärkeitä. Kyselyssä jokaisen tavoitteen alatavoitteet priorisointiin tärkeysjärjestykseen. Vastaajia pyydettiin myös kuvailemaan, miten yleiskaavan päätavoitteet voisivat näkyä heidän omassa asuinympäristössään. Lopuksi oli myös mahdollista kirjata huomioita, joita tulisi ottaa huomioon suunnittelussa tavoitteiden lisäksi. Kysely toteutettiin anonyymisti ja siihen osallistui 37 vastaajaa.

Kestävä kasvu ja tiivistyminen

Tavoitteesta Espoo kasvaa ja tiivistyy kestävästi (kuva 1), vastaajat nostivat selkeästi tärkeimmäksi tavoitteeksi Espoon kasvuun varautumisen suunnitelmallisesti ja kestävästi. Muut vastausvaihtoehdot saivat keskenään lähes saman verran vastauksia. Omassa asuinympäristössä Espoon kasvu ja tiivistyminen kestävästi halutaan, että asuinalueiden nykyiset ominaisuudet huomioidaan. Alueiden täydennysrakentaminen on mahdollista mikäli sen ansiosta alueelle tulee parempia palveluita ja liikenneyhteyksiä.

"Kaikessa suunnittelussa on otettava huomioon suunnitelmallisuus ja ympäristönäkökulmat, joukkoliikennettä suosittava ja pyöräilyreitistö pidettävä hyvänä."

"Espoosta ei tule kasvun takia tehdä ahdasta ja epäviihtyisää ympäristöä".

"Tarpeeksi väljää ja isompia asuntoja."

"Kaikki väestön ja yritystoiminnan kasvu nykyisille alueille."

Ilmastoviisas verkostokaupunki

Tavoitteesta Espoo on ilmastoviisas verkostokaupunki (kuva 2), vastaajien mielipiteet jakautuivat lähes kaikkien alatavoitteiden välille. Tärkeimmäksi nousi hiilineutraalien energiaratkaisujen mahdollistaminen ja hiilinieluista ja -varastoista huolehtiminen. Lähes yhtä paljon kannatusta sai kaupunkikeskusten yhdistäminen toisiinsa hyvillä joukkoliikenneyhteyksillä. Omassa asuinympäristössä tavoite näkyy erityisesti viheralueina, parempina kevyen liikenteen ja joukkoliikenteen yhteyksinä. Vastauksissa nostettiin esille myös uusien rakennusten hiilinegatiivisuus, vähäpäästöiset lämmitysratkaisut ja mm. yhteiskäyttöön sopivia aurinkopaneeleja omakotialueelle.

"Rakennusten elinkaari väh. 100-200 vuotta!"

"Kaupunkikeskusten välistä julkista liikennöintiä kehitettävä."

"Lähipalveluiden ympäristö on viihtyisä, jolloin tarvetta lähteä kauemmaksi ei ole."

"Uusiutuvan energian tuotantomuotojen käyttöönottoa tulisi lisätä."

Viihtyisä ja luonnonläheinen

Tavoitteesta Espoon on viihtyisä ja luonnonläheinen (kuva 3), eniten kannatusta sai alatavoite luonnon monimuotoisuudesta huolehtimisesta sekä laajalla viherverkostolla että pienemmillä luontoalueilla. Toiseksi eniten kannatusta sai alatavoite kaupungin tiivistymisen yhteydessä panostaminen viihtyisään ja käveltävään kaupunkiympäristöön sekä palveluiden saavuttamiseen. Omassa asuinympäristössä tavoite nähtiin viheralueiden säilyttämisenä ja osittain myös niiden laajentamisena. Rakentamisen osalta nähtiin ratkaisuna omalla asuinalueella väljä ja matala rakentaminen.

"Lähivirkistysalueita säilytettävä, vaikka asutus tiivistyy."

"Vihreys voi olla kaikkialla, jos vain huolehditaan kadunvarsien istutuksista."

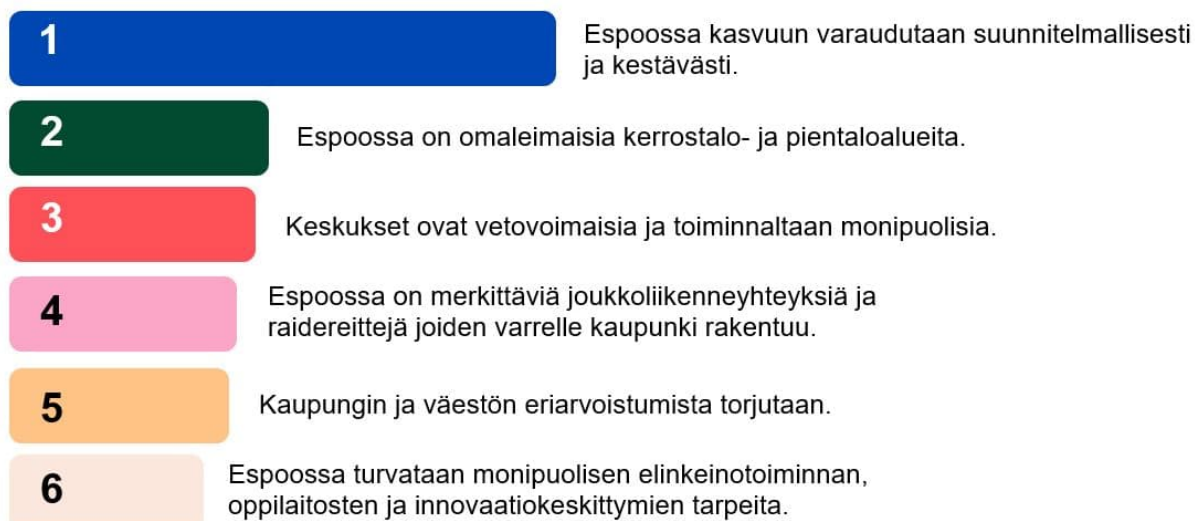
"Alueen viihtyisyys perustuu vain lähimetsiin kun esim. vesistöä ei ole."

"Lisätään tiiviiden uusien asuinalueiden suunnitteluun viherrakentamisen osuutta."

Muita huomioita tavoitteista

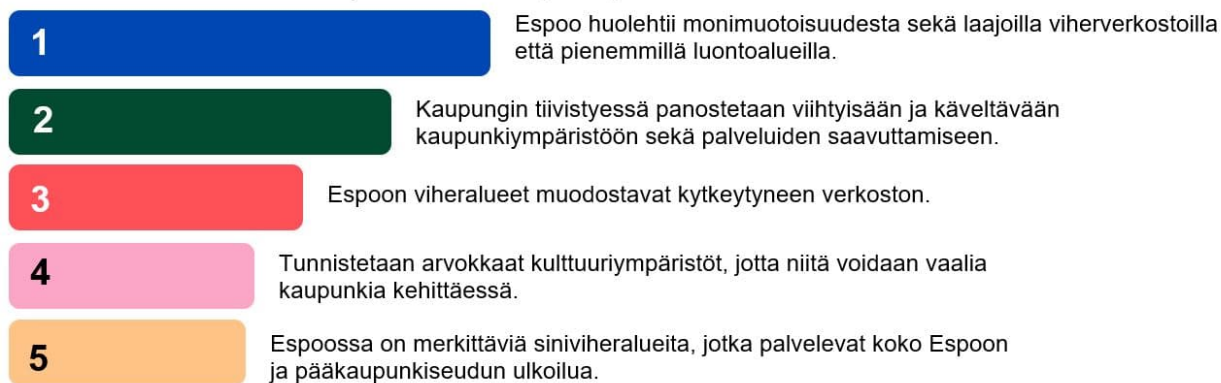
Vastajaat täydensivät yleiskaavan tavoitteita vielä nostamalla esiin huomioita, jotka koettiin tärkeiksi. Huomioissa toistui huoli kaupungin kasvusta ja miten siihen voidaan vastata ilman, että luonnonympäristöjä tuhoutuu enempää. Useampi vastaaja nosti lähipalveluiden ja työpaikkojen tärkeyden, korkeassa asukastavoitteessa työpaikat ja palvelut kärsivät. Keskustojen kehittämisen lisäksi myös eri kaupunginosia tulisi kehittää.

Mikä tavoitteesta Espoo kasvaa ja tiivistyy kestävästi on sinulle tärkeintä?

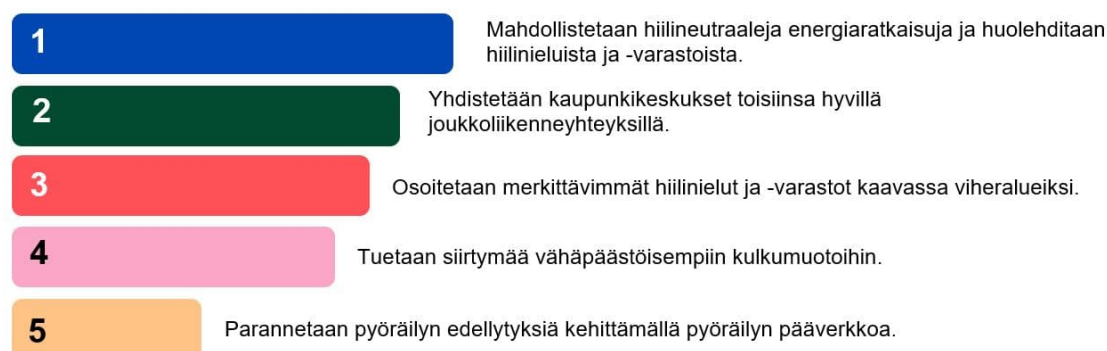
Kuva 1. Vastaajat priorisoivat tärkeimmäksi alatavoitteeksi Espoon kasvuun varautumisen.

Mikä tavoitteessa Espoo on viihtyisä ja luonnonläheinen on sinulle tärkeintä?

Kuva 2. Hiilineutraalien energiaratkaisujen mahdollistaminen ja hiilinieluista huolehtiminen on vastaajista tärkeintä.

Mikä tavoitteessa Espoo on ilmastoviisas verkostokaupunki on sinulle tärkeintä?

Kuva 3. Luonnon monimuotoisuudesta huolehtiminen nousi tärkeimmäksi tavoitteeksi.

2.2. Yhteistyö asukasyhdistysten kanssa

2.2.1. Asukasyhdistysten alueelliset näkökulmat

Yleiskaava 2060:n valmistelun aikana on espoolaisten asukasyhdistysten kanssa käyty keskustelua eri alueiden ominaispiirteistä, tärkeistä asioista ja tulevaisuuden näkökulmista. Kaikille espoolaisille asukasyhdistyksille on lähetetty kutsut yleiskaavan järjestämiin tilaisuuksiin. Yleiskaavan 2060 aloitus- ja luonnosvaiheen asukasyhdistysyhteistyö toteutettiin kahden tilaisuuden sarjana. Tilaisuuksista saatuja palautteita käytetään yleiskaavan 2060 valmistelussa osana suunnittelun tausta-aineistoa.

Asukasyhdistykselle suunnattu infotilaisuus järjestettiin 13.12.2022 etätilaisuutena. Tilaisuuden tavoitteena oli kertoa koko Espoon yleiskaavatyön käynnistymisestä ja ohjeistaa asukasyhdistyksiä laatimaan yhteenveto suuralueiden yhteisistä näkemyksistä yhteistyössä muiden asukasyhdistysten kanssa. Tilaisuuteen oli kutsuttuna kaikki Espoon asukasyhdistykset ja tilaisuuteen osallistui 17 asukasyhdistyksen edustajaa. Tilaisuus tallennettiin ja tallenne jaettiin tilaisuuden jälkeen kaikille asukasyhdistyksille, täten myös tilaisuuteen osallistumattomat asukasyhdistykset saattoivat katsoa tallenteen itselleen sopivana ajankohtana. Tallennetta on katsottu 125 kertaa.

Tilaisuus koostui yleisestä infosta yleiskaavan tarpeellisuudesta ja tärkeydestä Espoon kasvun ohjaamisen välineenä. Asukasyhdistyksille esiteltiin kaavan valmistelun aikataulu ja mitkä ovat yleiskaavan keskeisimpiä kysymyksiä, joita yleiskaavalla voidaan ratkaista. Näitä ovat kasvun ohjaamisen lisäksi liikennejärjestelmän kokonaisuus, keskusverkko ja elävät keskusta-alueet, virkistysverkosto ja luonnon monimuotoisuus, sekä työpaikka-alueiden turvaaminen. Tilaisuudessa myös kerrottiin, miten asukasyhteistyötä tullaan yleiskaavan valmistelun aikana toteuttamaan ja milloin ovat ne vaikuttamisen paikat, jolloin asukasyhteistyötä järjestetään, ja milloin yleiskaavasta voi lähettää virallisen mielipiteen ja muistutuksen.

Tilaisuuden lopuksi oli mahdollisuus keskustella asukasyhdistyksiä askarruttavista kysymyksistä. Osallistujia kiinnosti, mikä on voimassa olevien kaavojen suhde Yleiskaavaan 2060, mitkä kaavat jäävät voimaan ja miltä osin Espoota uutta yleiskaavaa tullaan tekemään. Eteläosien yleiskaavan valmistelussa yhteistyötä asukkaiden kanssa oli tehty alueittain. Osallistujat toivovat, että myös Yleiskaavan 2060 osalta otettaisiin alueelliset näkökulmat huomioon ja tehtäisiin yhteistyötä asukkaiden kanssa, esimerkiksi työpaikkaomavaraisuuteen ja uusien asukkaiden sijoittumiseen liittyen erityisesti niillä alueilla, joihin on tulossa voimakasta kasvua.

Osallistujat toivoivat kaavan suunnittelussa käytettyjä pohja-aineistoja ja suunnitelmia saataville kootusti yhteen paikkaan kaavoituksen nettisivuille. Erityisesti tulevaisuuden näkökulmia toivotaan esitettävän myös asukkaille, jotta asukkailla on sama käsitys tulevaisuudesta kuin mikä on ollut kaavan laatimisen pohjalla. Tietoaineistoja toivottiin jaettavan myös alueittain. Mitä kattavammat aineistot ovat asukasyhdistyksillä käytössä, sitä parempia vastauksia voidaan asukasyhdistyksissä koota.

Osallistujat keskustelivat myös asukasyhteistyön toimivuudesta Espoon kaupungin kanssa, minkälaisella toimintamallilla tulisi asukasyhdistysten kanssa olla yhteistyössä. Nykytilanteessa asukasyhdistyksiin on vaikea saada kattavasti kontaktia, koska mm. jakelulistat muuttuvat ja kuka vastaa näistä jakelulistoista. Kaikkia tämä järjestetty infotilaisuuskaan ei ollut saavuttanut.

Etätilaisuuden jälkeen kaikille asukasyhdistyksille lähetettiin tilaisuuden tallenteen lisäksi ohjeet suuralueiden oman yhteisen näkemyksen kokoamiseksi. Ohjeisiin oli kirjattu valmiita yleiskaavaan liittyviä teemoja ja kysymyksiä, joita pystyi hyödyntämään yhteenvedon kokoamisessa. Teemat olivat tulevaisuuden skenaariot ja kasvu, asuminen, liikennejärjestelmä, keskusverkko ja elävät keskusta-alueet, virkistysverkosto ja luonnon monimuotoisuus, sekä työpaikka-alueet. Ohjeet sisälsivät myös linkit yleiskaavan nettisivuille, Espoon karttapalveluun (jossa on mm. voimassa olevat yleiskaavat ja ajantasa-asemakaava) ja Uudenmaanliiton karttapalveluun, jossa on maakuntakaava julkaistuna. Näiden lisäksi ohjeiden liitteenä oli myös listattuna ja karttana Yleiskaava 2060 -työn suhde osayleiskaavaan, mitkä kaavat sulautuvat, mitkä jäävät voimaan ja missä uusi yleiskaava korvaa olemassa olevan osayleiskaavan.

2.2.2. Aukasyhdistysten työpaja

Aukasyhdistyksille järjestettiin keskusteluilta Espoon yleiskaavan alueellisista näkökulmista 14.3.2022. Tilaisuuteen osallistui lähes 50 aukasyhdistyksen edustajaa kaikilta Espoon suuralueilta. Tilaisuus koostui yleisestä info-osuudesta liittyen kaavan suunnitteluvaiheeseen. Tämän lisäksi aukasyhdistysten edustajat keskustelivat pienryhmissä omien suuralueidensa näkökulmista suunnittelijoiden kanssa. Keskustelujen pohjana oli aukasyhdistysten yhdessä tekemät näkökulmat suuralueittain, jotka oli viety opaskarttapohjille. Tilaisuuden lopuksi työpajoissa käydyn keskustelun tulokset esiteltiin kaikille tilaisuuteen osallistujille. Keskusteluillasta laadittiin myös uutinen Espoo.fi -nettisivulle, johon oli liitettyä oheiset yhteenvedot alueellisista keskusteluista.

Espoonlahden keskusteluissa nostettiin esille, että asukasennuste on liian suuri. Osallistajat toivoivat lisää lähipalveluja, enemmän työpaikkoja ja joustavia yritys- ja työskentelytiloja. Aukasyhdistysten edustajat korostivat, että pohjavesialueet eivät kestä lisärakentamista. Osallistajat pitivät myös lähiluontoa tärkeänä. Keskusteluissa toivottiin nykyisen kaupunkirakenteen säilymistä ja asukaslähtöistä täydennysrakentamista. Myös laadukkaita jalankulku- ja pyöräilyteitä pidettiin olennaisina tulevaisuuden Espoonlahdessa.

Leppävaaran ryhmässä osallistajat tunnistivat tärkeitä virkistysreittejä, järviympäristöjä, säilytettäviä näkymiä ja viljelypalstoja. Myös täydennysrakentamisen alueelliset rajat tarkennettiin ja tunnistettiin uusia paikkoja mahdollista täydennysrakentamista silmällä pitäen. Lisäksi osallistajat esittivät palvelutarpeita. Osallistajat korostivat, että pitäisi olla myös paikkoja, joista löytyisi mukavaa yhdessä tekemistä asukkaille.

Kaupunkiympäristön laatuun toivottiin kiinnitettävän huomiota ja asuntokannasta toivottiin monipuolista. Osallistajat toivat esille, että suuralueella on säilytettäviä arvo- ja pientaloalueita. Aukasyhdistysten edustajat kokivat, ettei Kehä II:sta ole tarpeellista jatkaa. Melunsuojaustarpeet, joukkoliikenteen parantaminen sekä Sellon ja Kilon asemien turvattuuden tunne nousi myös esille keskusteluissa.

Tapiolan suuralueella täydennysrakentaminen huoletti aukasyhdistysten edustajia. Kaupunkia tiivistäessä tulee osallistujien mielestä huolehtia pienipiirteisestä rakentamisesta ja suuralueen identiteetistä. Osallistajat pohtivat, että viheralueiden merkitys korostuu kaupunkiympäristössä entistäkin enemmän tulevaisuudessa, ja siksi niitä voisi olla Tapiolan suuralueella enemmän. Eri alueiden väliset yhteydet koettiin tärkeiksi. Myös jalankulun ja pyöräilyn yhteyksiä toivottiin lisää. Osallistajat korostivat lasten ja vanhusten liikkumiselle sopivaa kaupunkia, ”5 minuutin kaupunkia”, missä kaikki tarpeelliset palvelut ja toiminnot ovat saavutettavissa viidessä minuutissa.

Matinkylässä osallistajat toivoivat suuralueen kehittämistä kestäväen kehityksen periaatteiden mukaan. Osallistajat kannattivat viheralueiden ja viheryhteyksien vahvistamista sekä toivoivat alueelle lisää rakennettuja puistoja. Asuntorakenne haluttiin pitää korkeatasoisena ja monipuolisena. Asumisen mittakaavaa ei pitäisi muuttaa. Henttaan ja Friisilän pientaloalueet tulee säilyttää.

Aukasyhdistysten edustajat haluavat vahvistaa työpaikkaomavaraisuutta ja työpaikkoja toivotaankin erityisesti Suurpeltoon parantamaan palveluja. Kuitinmäen ostoskeskus on asukkailla tärkeä paikka, jonka kehittämistä osallistajat pitivät olennaisena.

Asukkaat odottavat ratikkaa innolla ja toiveena olisi, että se ulottusi Matinkylän rantaan saakka. Liikenteen rauhoittamiseksi ehdotettiin Kuunkadun läpikulun rauhoittamista Olarissa sekä työpaikkarakentamista suojaamaan Suurpeltoa Kehä II:n melulta.

Kauklahden ja Vanha-Espoon suuralueilla toivotaan maltillista tiivistämistä, asemaseuduilla voi olla mittavampakin. Rakentamismahdollisuuksia kaivataan koko alueelle. Osallistajat tunnistivat palvelutarpeita ja he näkivät että, mm. Histan ESA-rataan liittyvä uusi asemaseutu tarjoaa paremmat mahdollisuudet monipuolisille palveluille myös ympäröiville alueille. Työpaikka-alueita voisi rakentaa väylien varsille meluesteeksi. Kauklahteen osallistajat kaipaavat pienyrittäjiä.

Osallistajat kokivat, että Vanha-Espoon seudullisesti merkittävät virkistys- ja luontoalueet ovat saavutettavissa lähtökohtaisesti autolla. Osallistajat toivovatkin julkisen liikenteen kehittämistä vähentämään lisääntyntä autoilua. He toivoivat raideliikenneyhteyksiä Vantaalle Vihdintietä ja Kehä III:sta pitkin.

Pohjois-Espoossa alueen vetovoimana nähtiin väljyys ja ympärillä oleva luonto. Alueen toivottiin säilyvän tulevaisuudessakin omakotitalomaisena asuinalueena. Tiivis, korkea ja sekoittunut rakenne sopisi kuitenkin Kalajärven ja Viiskorven paikalliskeskuksiin. Osallistujat tunnistivat tärkeitä virkistysreittejä erityisesti järvien ympärillä. Laajat viheralueet ovat asukkaiden mielestä arvokkaita, ja niitä tulee säilyttää.

Kuva 4. Espoon asukasyhdistykset kokoontuivat tuomaan näkemyksiään yleiskaavaan 2060.

2.3. Alueelliset asukastilaisuudet

Kaupunkisuunnittelukeskus on vuoden 2023 aikana järjestänyt alueellisia asukastilaisuuksia, joissa samassa tilaisuudessa esitellään alueen useita ajankohtaisia kaupunkisuunnittelun hankkeita. Yleiskaava 2060 on ollut mukana alueellisissa tilaisuuksissa omalla keskustelupisteellä. Keskustelupisteellä on juteltu vapaamuotoisesti kaupunkilaisten kanssa yleiskaavoitukseen liittyvistä aiheista. Asukkailta saatu palaute on kerätty talteen ja sitä hyödynnetään osana Yleiskaava 2060:n suunnittelun tausta-aineistoa.

2.3.1. Espoonlahden alueellinen asukastilaisuus

Yleiskaava 2060 oli hankkeena mukana Espoonlahdessa 21.3.2023 järjestetyssä alueellisessa asukastilaisuudessa. Tilaisuuteen osallistui yli 200 kaupunkilaista.

Yleiskaavan omalla keskustelupisteellä puheenaiheiksi nousivat muun muassa viheralueet ja Suvisaaristo. Viheralueiden säilyttäminen ja kehittäminen nousi monille tärkeänä asiana esiin. Suvisaaristo mainittiin kohteeksi, jonka parempaa hyödyntämistä toivottiin – se tulisi kaavoittaa ja työ voisi alkaa vanhan osayleiskaavan päivittämisellä. Finnoon sataman kehittämisestä esitettiin risteäviä mielipiteitä.

Alueelliseen asukastilaisuuteen osallistujat olivat kiinnostuneita yleiskaava 2060:n aikataulusta, erityisesti luonnoksen nähtävillä olon ajankohdasta. Myös asukkaiden vaikuttamismahdollisuuksista tiedusteltiin.

Tilaisuudessa järjestettiin myös pienryhmäkeskustelu Espoonlahden luonto- ja virkistysasioista. Espoonlahdessa asukkaat arvostavat viheralueita. Tärkeinä kohteina keskustelussa nousivat esiin muun muassa Suvisaaristo, rantaraitti, merellisyys yleensäkin ja laajat, metsäiset alueet. Keskustelijoita huoletti Espoonlahden tiivistyminen ja kasvava asukasmäärä sekä erityisesti se, miten kehitys vaikuttaa luontoon ja virkistysmahdollisuuksiin. Kaupungin tulisikin käyttää resursseja luontoteeman edistämiseen ja asettaa tavoitteet viheralueiden säilyttämisestä ja uusien luomisesta korkealle, näkivät osallistujat.

2.3.2. Tapiolan alueellinen asukastilaisuus

Tapiolan alueellinen asukastilaisuus järjestettiin Kulttuurikeskuksessa 5.9.2023. Tilaisuuteen osallistui yli 100 kaupunkilaista. Asukkaita puhuttivat eniten viheralueiden säilyminen täydennysrakentamisen yhteydessä sekä liikennesuunnitteluun liittyvät kysymykset.

Monet yleiskaavan keskustelupisteellä keskusteluun osallistuivat vaativat, että Suur-Tapiolan viheralueet olisi säilytettävä ja ehdottivat mm. lisärakentamista ylöspäin, kerroslukua nostamalla. Toisaalta monien mielestä uudet asuinkerrostalot ovat paikoin liian korkeita ja rakennussuunnittelun tulisi olla nykyistä monimuotoisempaa. Liikuntapalveluja sekä leikkipuistoja kaivattiin Tapiolaan lisää. Asukaspalautteena saatiin vaatimus lapsivaikutusten arvioinnin ottamisesta mukaan suunnitteluun. Espoon väestönkasvuun toivottiin malttia

Liikenteen osalta asukkaita mietitytti mitkä ovat autoilun päälinjat v. 2060. Kehä II:n jatkamista toivottiin itään, ja Kehä II:n ja Turunväylän liittymään toista kaistaa. Myös metron pitkänajan suunnitelmat kiinnostivat. Tilaisuudessa ehdotettiin metrolenkkiä Espoon keskuksesta Urheilupuistoon. Nykyisiä kävely-/pyöräilyteitä on tarve kehittää, erityisesti jalankulkuyhteyksien lisäämistä kouluihin pidettiin tarpeellisena. Ilmaista pysäköintiä sekä sähköautojen latauspaikkoja olisi myös aiheellista lisätä.

Asukasyhdistykset kertoivat uuden yleiskaavaan lisäkkeen yhteistyötä ja toivoivat jatkoa asukastilaisuuksille. Kaupunkisuunnittelukeskuksen Uutiskirje sai kiitosta.

Kuva 5. Tapiolan tilaisuus järjestettiin Kulttuurikeskuksen aulassa.

2.3.3. Leppävaaran alueellinen asukastilaisuus

Sellon kirjastossa 3.10.2023 järjestettyyn alueelliseen asukastilaisuuteen osallistui n. 90 kaupunkilaista. Asukkaita mietitytti eniten liikenneasiat sekä virkistysalueiden säilyvyys.

Liikenteestä kiinnosti erityisesti seututie 110:n eli vanhan Turuntien siirron aikataulu radan varteen. Myös Kehä II:n jatkeen suunnittelun tilanne keskusteltiin, aiheesta saatiin niin kannatus- että vastustusmielipiteitä. Lintuvaarassa on huonokuntoinen infra ja hulevedet hoituvat huonosti. Myös julkisen liikenteen yhteydet Myyrmäkeen saivat moitteita. Viherlaakson julkista liikennettä Leppävaaraan pidettiin hyvänä. Vanhan Hämeen kyläntien ja Vihdintien risteyksen valaistusta toivotaan parannettavan.

Pitkäjärven vesitalous ja pienentyneet virkistysalueet maauimalan läheisyydessä ovat herättäneet asukkaissa huolta. Pitkäjärven rantaan suunnitellun ulkoilureitin pelättiin heikentävän lintujen suojelualueetta. Leppävaaran alueen virkistysalueita ei saisi enää nakertaa. Asuntoalueiden ympärillä täytyy olla metsää. Kehuja sai Leppäviidan Monikonpuron alue sekä Viherlaakson virkistysalueet, jotka ulottuvat pitkälle.

Espoon aluekeskuksien kehittymistä omaleimaisina nähtiin hyvänä asiana. Leppävaaran osalta erityisesti Leppävaaran keskuksen pohjoispuoli kaipaa kehittämistä ja kasvojen pesua. Vermon alueelle asukkaat eivät puolestaan toivo tapahtuma-aluetta.

Toivottiin, että kaupunkisuunnittelukeskuksen Uutiskirje julkaistaisiin nykyistä aiemmin, jotta voisi paremmin varautua erilaisiin tapahtumiin.

Kuva 6. Lähes 70 asukasta kerääntyi kuuntelemaan infoa Leppävaaran alueen näkymistä.

2.3.4. Keski-Espoon alueellinen asukastilaisuus

Keski-Espoon alueellinen asukastilaisuus koski koko Vanha-Espoon suuraluetta. Tilaisuus järjestettiin suuralueensa kaupunkikeskuksessa, Espoon keskuksessa. Entressen kirjastossa 15.11.2023 olleeseen tapahtumaan osallistui yli 100 kaupunkilaista. Keskustelu ja kysymykset olivat laaja-alaisia, ja keskittyivät erityisesti liikenteeseen, virkistysalueisiin, rakentamiseen ja Pohjois- ja keskiosien yleiskaavaan.

Liikenteen osalta Turun junien toivottiin pysähtyvän myös Espoon keskuksessa. Nykyisin kaukoliikenteen junat pysähtyvät Espoossa vain Leppävaarassa.

Virkistysalueista Keskuspuiston asema virkistysalueena korostui monessa puheenvuorossa. Kaupunginkallion yhteyttä keskuspuistoon pidettiin tärkeänä. Långnotträsketin kosteikkoa ehdotettiin liitettäväksi keskuspuistoon. Kuurinniityn lähivirkistysalueiden yhteydet keskuspuistoon haluttiin turvata.

Rakentamisessa toivottiin erityisesti täydennysrakentamista. Kirstinharjulaisten mukaan alue kaipaisi täydennysrakentamista nykyisille parkkipaikoille. Vanhojen kerrostalojen korottamista pidettiin myös yhtenä vaihtoehtona. Suviniityn Reviisorinkadun ympäristöön haluttiin asuntoja lisää sekä puistoja. Alueella on pysäköintihalli, joten pysäköintialueita voidaan vähentää.

Kysymyksiä tuli yksittäisten kiinteistöjen rakentamismahdollisuuksista Espoon pohjois- ja keskiosien yleiskaavan alueella. Kaavan voimaantulon aikataulusta kyseltiin. Espoon pohjois- ja keskiosien

yleiskaavasta hyväksymisvaiheessa pois rajatut alueet herättivät keskustelua. Uuden yleiskaava 2060:n pitkäkestoinen prosessi harmitti monia, koska haluttiin päästä rakentamaan.

Kuva 7. Yleiskaavan keskustelupiste Keski-Espoon alueellisessa tilaisuudessa.

2.4. Nuorten osallistuminen

Nuorten toiveita kaupunkiympäristöstä on kerätty nuorisotaloilla ja kirjastojen nuortenosastoilla eri puolilla Espoota. Vuoden 2023 aikana vierailtiin kuudella eri nuorisotilalla:

- Lippulaivan kirjaston nuortenosastolla 21.3.2023
- Tapiolan nuorisotalolla 22.9.2023
- Sellon kirjaston nuortenosastolla 12.10.2023
- Haukilahden nuorisotalolla 26.10.2023
- Suvelan nuorisotalolla 8.11.2023
- Entressen kirjaston nuortenosastolla 15.11.2023.

Lyhyellä mobiilikyselyllä on selvitetty, millaisissa paikoissa nuoret mieluiten viettävät aikaansa, miltä he haluavat tulevaisuuden Espoon näyttävän, millaisia asioita nuoret eivät halua kaupunkiinsa ja millainen olisi puolestaan heidän unelmakaupunkinsa. Jokaiselle suuralueelle on tehty oma kyselyversio, jotta vastauksista voidaan vertailla alueellisia eroja nuorten ajatuksista.

Nuorisotiloille jalkautumisen lisäksi kyselyyn kerättiin vastauksia Espoon nuorisopalveluiden instagram-tileillä. Yhteensä kyselyihin on tähän mennessä vastannut 220 nuorta. Alkuvuonna 2024 kysely toteutetaan vielä Matinkylän, Kalajärven ja Kauklahden nuorisotaloilla. Näiden tulokset eivät kerkeä tähän vuorovaikutusraporttiin, mutta ne otetaan huomioon yleiskaavan valmistelussa muiden saatujen vastausten ohella.

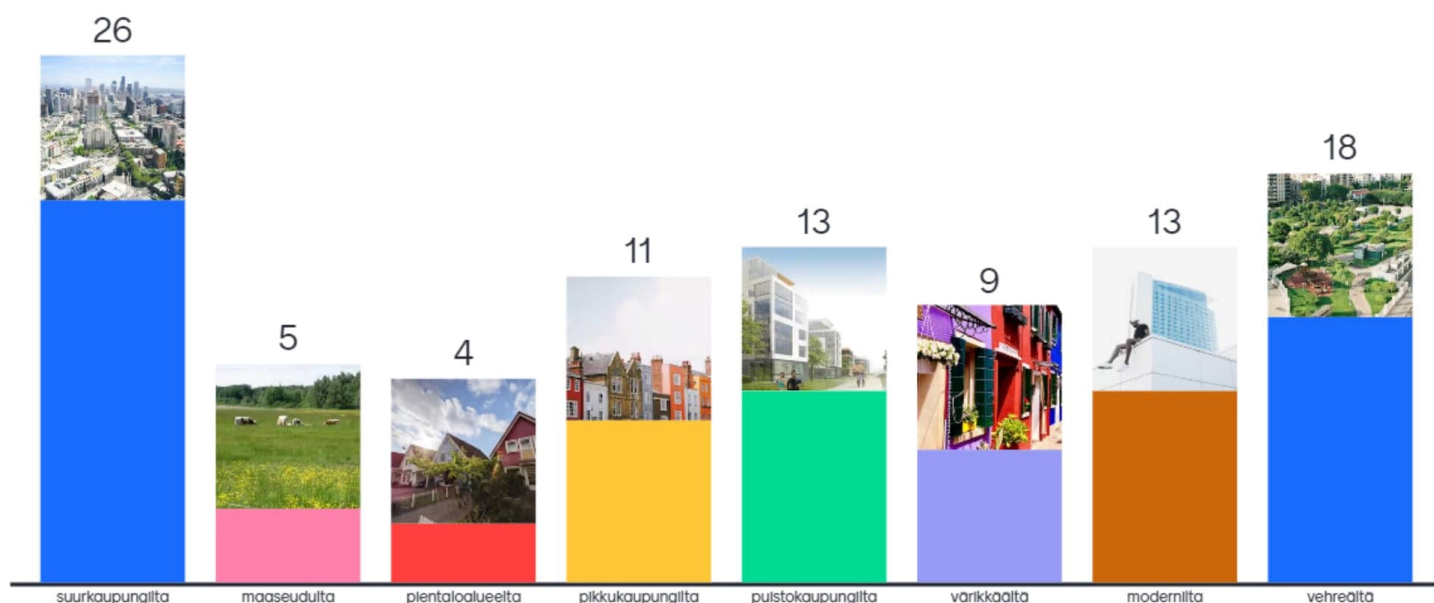
Tähän mennessä saatujen avovastausten perusteella nuoret toivovat Espooseen turvallisesta, siististä ja värikästä kaupunkia, jossa on paljon luontoa, hyvä joukkoliikenne, monipuolisia palveluita ja kivaa tekemistä. Vastaajien tämänhetkisiä suosikkipaikkoja kaupungissa olivat puistot, rannat ja ulkoliikuntapaikat, sisätiloista puolestaan kauppakeskukset sekä kirjastot ja nuorisotilat.

Kun nuorilta kysyttiin, miltä he haluavat tulevaisuuden Espoossa näyttävän, olivat kolme suosituinta vastausta "vehreältä", "puistokaupungilta" ja "suurkaupungilta". Avovastauksissa moni toivoi isoa ja eloisaa kaupunkia, jossa olisi paljon kauppiaita, palveluita, puistoja, kahviloita, tapahtumia, ajanviettopaikkoja ja harrastusmahdollisuuksia. Myös hyvät joukkoliikenneyhteydet nähtiin tärkeänä.

Kyselyyn vastanneet nuoret tuntuivat suhtautuvan myönteisesti kasvavan kaupungin mahdollisuuksiin, jopa mielikuvaan Espoosta suurkaupunkina. Tärkeintä heille kuitenkin oli, ettei luonnon läsnäolosta tingitä.

Vastausten perusteella nuoret tunsivat hyvin myös kaupunkikehityksen varjopuolet: tulevaisuuden kauhukuva heille oli turvaton, väkivallan ja päihdeongelmien riivaama betoniviidakko, jossa on harmaata, saasteista, likaista ja autiota. Pahimmissa visioissa myös luonto ja palvelut olivat kadonneet, ja liikkuminen tapahtui pelkästään autoilijoiden ehdolla. Avovastauksista paljastui ylipäänsä se, että nuorten mielestä ihmisten hyvinvoinnilla ja yhteiskunnan sosiaalisella kestävyydellä on iso vaikutus kaupunkiympäristön turvallisuuteen ja viihtyisyyteen.

Vastausraportit kaikista suuraluekohtaisista nuorten kyselyistä otetaan suunnitteluun mukaan taustatiedoiksi.

Kuva 5: Leppävaaran nuorten vastauksia kysymykseen "Miltä haluaisit, että tulevaisuuden Espoossa näyttää?". Suosituimmat vastaukset ovat "suurkaupungilta", "vehreältä", "puistokaupungilta" ja "modernilta".

